

Koopvaardij

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Koopvaardij

PENSIOENKOMPAS

Pensioen: meer dan alleen geld voor later

Hoe staat Bpf Koopvaardij er financieel voor?

**Pensioenbijeenvkomsten in Zwolle, Dordrecht
en Hoofddorp**

Laat u bijpraten en stel uw vragen

25 september, 8 oktober of 20 november

Interview: Ton Zimmerman

4

Bestuurslid
Bpf Koopvaardij
beleggingen

7

**Hoe staat
Bpf Koopvaardij
er financieel voor?**

8

**Pensioen:
meer dan alleen
geld voor later**

Wat is er nu al voor u geregeld?

12

**Samenvatting
jaarverslag**

Zo deed Bpf Koopvaardij het
in 2018

14

**Klaar voor de toekomst met
ons aangepaste beleggingsbeleid**

**Werkgever in beeld
Clipper Stad
Amsterdam**

16

Beste mensen,

Voor u ligt een nieuwe uitgave van PensioenKompas. In dit nummer leest u meer over de financiële situatie van uw pensioenfonds en een interview met ons bestuurslid Ton Zimmerman. Ook vindt u informatie over wat er in de pensioenregeling van Bpf Koopvaardij voor u is geregeld. Want dat is meer dan alleen ouderdomspensioen!

Op het moment van schrijven van dit voorwoord speelt de Brexit. Een worsteling voor de UK, waar maar geen einde aan lijkt te komen, en die invloed heeft op de wereld-economie. In Nederland wordt de balans opgemaakt na de recente Europese verkiezingen. De verwachting voor de economische groei is naar beneden bijgesteld.

Kleine verhoging pensioen

Ondertussen hebben pensioenfondsen ook te maken met de rentestand, die de afgelopen jaren is gedaald. Omdat bij een lage rente meer geld nodig is voor dezelfde pensioen-uitkering, is dit een negatieve ontwikkeling. Voor sommige pensioenfondsen betekent dit dat de kans op een verlaging van de pensioenen in 2020 verder toeneemt.

Alhoewel ook Bpf Koopvaardij last heeft van deze omstandigheden, hebben we in 2019 met 0,56% toch de pensioenen gedeeltelijk kunnen laten meegroeien met de prijsstijgingen. Met een dekkingsgraad van rond de 113% verwachten we dat ook in de komende jaren een verlaging van de pensioenen niet nodig is.

Nieuw pensioenstelsel

Uiteraard zijn de ogen van u en de pensioenfondsen gericht op de politiek. Inmiddels is er een principeakkoord bereikt over een nieuw pensioenstelsel, die naar verwachting leidt tot een definitief akkoord. Nu kijken we uit naar de verdere uitwerking hiervan. Want we worden steeds ouder en als pensioenfondsen hebben we last van de lage rentestand. Tegelijkertijd is ons vermogen nog nooit zo groot geweest, terwijl dat niet ten goede kan komen aan onze deelnemers. Tot slot moet het vraagstuk van een eerlijke verdeling van pensioen over de generaties echt eens op een goede manier worden opgelost. Hoog tijd dus voor definitieve besluiten.

Ik wens u veel leesplezier. Heeft u vragen, schroom niet om die aan ons te stellen.

Erwin Cramer
Directeur Bestuursbureau
Bpf Koopvaardij

10

**Van de
pensioenraad**

13

Kort nieuws

Goed inzicht in pensioen met
uw Uniform Pensioenoverzicht

19

**Kom naar de
pensioen-
bijeenkomsten**

Bestuurslid Ton Zimmerman:

‘Beleggen moet verantwoord gebeuren, zowel financieel als maatschappelijk’

Ton Zimmerman is al vijftien jaar bestuurslid van Bpf Koopvaardij. Zijn aandachtsgebied als bestuurslid zijn de beleggingen van het pensioenfonds. Hij legt uit waarom tegenwoordig bij het beleggen iets meer risico wordt genomen.

‘We verleggen onze koers natuurlijk niet zomaar, we doen onderzoek en laten ons adviseren. Zo doen we om de drie jaar een zogeheten ALM-studie. Dat houdt in dat ongeveer tweeduizend economische scenario’s van onze beleggingen en onze pensioenverplichtingen over een periode van 15 jaar doorgerekend worden. Daarbij wordt bekeken wat de ontwikkeling van de dekkingsgraad over die periode is, maar ook wat dit betekent voor de kansen dat we de pensioenen moeten verlagen en de kans dat we de pensioenen kunnen verhogen, oftewel de indexatie. Uit deze studie kwam vorig jaar naar voren dat we eigenlijk iets te voorzichtig belegden. We kunnen, zonder dat de kans op het verlagen van de pensioenen al te

veel toeneemt, wat meer risico nemen. Door de verhouding tussen de risicomijdende beleggingsportefeuille en de risicovollere portefeuille aan te passen van 70:30 naar 60:40, verwachten we dat we onze wens om de pensioenen te indexeren vaker kunnen waarmaken. Dat is dus positief voor onze deelnemers. Een tientje per maand extra kan voor iemand heel belangrijk zijn.

Die nieuwe verhouding hebben we als bestuur vastgelegd in ons beleggingsplan voor dit jaar. Als portefeuillehouders beleggingen bereiden Marion Verheul en ik dit beleid voor en adviseren we onze collega’s in het bestuur. We overleggen daarbij met onze externe beleggings-

adviseur en met MN, de uitvoerder van onze beleggingen.'

Risico

'De afweging is niet anders dan voor een kleine belegger. Je moet je afvragen wat de risico's zijn, welke rendementen je kunt verwachten, met welke verplichtingen je te maken hebt en op welke termijn. Voor gepensioneerden of mensen die bijna met pensioen gaan, heb je als fonds een pensioenverplichting op korte termijn. Maar we beleggen ook de premies van mensen voor wie het pensioen nog heel ver weg is. Als er meer verplichtingen zijn op de kortere termijn, dan moet er voorzichtiger belegd worden. En anders kun je misschien wat meer risico nemen.

Daarbij nemen we trouwens ook de risicobereidheid van de deelnemers in aanmerking, want het is hun

geld. Meer risico leidt weliswaar tot een hoger verwacht rendement, met dus een hogere kans op indexatie van het pensioen, maar ook tot een iets hogere kans dat het tegenzit en de pensioenen verlaagd moeten worden. Een lager risico zorgt voor een lagere kans op een verlaging, maar geeft ook een lager verwacht rendement, dus een lagere kans op indexatie. Zoals gezegd: al met al vonden wij dat we ons iets meer risico konden permitteren dan we tot voor kort deden.

Nog steeds doen we ons best om het risico te verkleinen, hoor. Zo zorgen we dat de beleggingsportefeuille goed is gespreid over verschillende beleggingscategorieën (aandelen, obligaties en vastgoed) en regio's (Europa, Verenigde Staten en Verre Oosten). We stoppen niet alle eieren in één mandje, zodat de meevallers de tegenvallers kunnen compenseren.'

Mens en milieu

‘Dat het beleggen qua financieel risico verantwoord moet gebeuren, staat natuurlijk voorop. Maar daarnaast wordt ook maatschappelijk verantwoord beleggen steeds belangrijker. Bij onze beleggingsbeslissingen houden we rekening met de effecten voor mens, milieu en maatschappij en we rapporteren daarover in ons jaarverslag. Niet alleen omdat wet- en regelgeving dat van ons eisen, ook een belangrijk deel van onze deelnemers vindt het van belang dat we goed naar die aspecten kijken. Bovendien denken wij dat beleggingen die rekening houden met mens, milieu en maatschappij, op termijn beter renderen.

Risico's worden daardoor ook beperkt; denk maar aan reputatierisico. Wij willen als Bpf Koopvaardij niet in de krant komen met beleggingen die mens en milieu schaden.’

Fiscaal econoom

‘Zelf heb ik geen varend verleden, maar ik zit wel al heel lang in de sector. In 1985 ben ik bij Nedlloyd begonnen als hoofd van de fiscale afdeling, want mijn achtergrond was in de fiscale economie en daarvoor was ik vijf jaar inspecteur vennootschapsbelasting geweest in Rotterdam. Van 1995 tot 2014 was ik directeur van het Nedlloyd Pensioenfonds en daarna in aanloop tot mijn pensionering nog twee jaar parttime secretaris van het bestuur. Het werk als directeur en ook als secretaris is zeer veelzijdig. Omdat het pensioenfonds niet zo groot is, ben je overal bij betrokken. Van de wijziging van de pensioenregeling tot het aanpassen van de beleggingsmix. Belangrijk is dat je het bestuur van het fonds ondersteunt bij de besluitvorming. Je hebt als expert, die elke dag bezig is met het dossier pensioen, een grote invloed op de agenda van het bestuurlijk overleg.’

Druk

‘Sinds augustus 2016 ben ik met pensioen en dat bevalt me prima. Ik heb nu meer tijd om te tennissen, reizen en lezen. Ik ben getrouwd met Ingrid en we hebben vier volwassen dochters, die niet meer thuis wonen. Ze zeggen weleens: gepensioneerd hebben het altijd druk. Nou, dat klopt, mijn week is aardig volgepland. Bpf Koopvaardij slokt daar ook een aardig deel van op, ik denk gemiddeld ongeveer twee dagen per week. Ik doe het met plezier, de beleggingen zijn al jarenlang mijn aandachtsgebied als bestuurslid, en ik vind dat leuk en interessant, mede gezien mijn economische achtergrond. Of ik de AEX van uur tot uur volg? Nee, ik volg de beurs- en marktontwikkelingen dagelijks, maar de AEX staat niet in het centrum van mijn belangstelling, omdat het pensioenfonds maar een gering deel in Nederlandse aandelen belegt.’

2019

‘Over 2018 hebben we een rendement behaald van 1,5%. Het laatste kwartaal eindigde door de dalingen op de aandelenmarkt met een fors negatief rendement voor het risicovollere deel van de portefeuille. Dat was geen reden voor paniek, het hoort erbij. De afgelopen vijf jaar (inclusief 2018) behaalde het fonds overigens een gemiddeld rendement van 6,2% per jaar. De verwachtingen voor 2019 zijn bescheiden. De verliezen van het vierde kwartaal 2018 zijn weliswaar weer ingehaald, maar er zijn veel onzekerheden. Denk maar aan de handelsruzie tussen de Verenigde Staten en China, de Brexit en de lagere verwachte economische groei. Welk effect dit allemaal zal hebben op de financiële markten valt nog te bezien.’

Hoe staat Bpf Koopvaardij er financieel voor?

In de media is er veel aandacht voor de financiële positie van pensioenfondsen. Een aantal pensioenfondsen staat er slecht voor, mede door de lage rentestand. Zij moeten naar verwachting aan het eind van dit jaar de pensioenen verlagen van in totaal zo'n twee miljoen mensen. Deze pensioenfondsen hebben – wettelijk gezien – onvoldoende reserves voor het uitkeren van de (toekomstige) pensioenen. Bij Bpf Koopvaardij ligt dit gelukkig anders. Per 1 januari 2019 konden wij uw pensioen nog met een klein percentage verhogen (0,56%).

Jaarlijks proberen wij uw pensioen te verhogen met minimaal 50% van de stijging van de prijzen. Zo kan uw pensioen meegroeien en blijft de koopkracht van uw pensioen (gedeeltelijk) behouden. Of dit kan, is afhankelijk van de hoogte van onze dekkingsgraad. Dit is de financiële graadmeter van een pensioenfonds. Is de dekkingsgraad 100%? Dan heeft het pensioenfonds precies genoeg geld om alle (toekomstige) pensioenen te betalen. Hoe hoger de dekkingsgraad, hoe beter de financiële situatie.

Wanneer is er een verhoging of verlaging van uw pensioen?

Besluiten over het verhogen of verlagen van uw pensioen worden genomen op basis van de beleidsdekkingsgraad. Dit is de gemiddelde dekkingsgraad over de laatste twaalf maanden. Eind april 2019 was onze beleidsdekkingsgraad 113,9%.

- Bij een beleidsdekkingsgraad van 110% kan het bestuur van Bpf Koopvaardij besluiten uw pensioen gedeeltelijk te laten meegroeien met de stijging van de prijzen.
- Bij 125% kan uw pensioen net zo veel groeien als de prijsstijging.
- Daalt de beleidsdekkingsgraad onder de 95,7%? Dan moet het bestuur besluiten om uw pensioen te verlagen. Tenzij door andere maatregelen de financiële situatie van het pensioenfonds kan verbeteren tot het niveau dat toezichthouder De Nederlandsche Bank eist. Niet alleen de pensioenuitkeringen van pensioengerechtigden worden dan verlaagd, maar ook de pensioenaanspraken van diegenen die nog niet met pensioen zijn.

Wat zijn de verwachtingen voor uw pensioen in de komende jaren?

De afgelopen jaren zijn de pensioenen bij Bpf Koopvaardij niet verlaagd. Wij verwachten dat dat in de komende jaren ook niet nodig is. Gezien onze financiële situatie kan het fonds in de komende jaren uw pensioen waarschijnlijk verhogen met een deel van de prijsstijging. Dit betekent dat de koopkracht van uw pensioen kan dalen, omdat het niet volledig meegroeit met de (eventuele) stijging van de prijzen.

Hoe zit het met gemiste pensioenverhogingen?

In de afgelopen jaren was de beleidsdekkingsgraad volgens de wettelijke normen te laag om uw pensioen volledig mee te laten groeien met de stijging van de prijzen. Zo is uw pensioen in 2019 met 0,56% verhoogd, terwijl de prijzen in het voorgaande jaar met 1,73% stegen. Hierdoor is er een achterstand in de verhoging van uw pensioen.

Inhalen gemiste verhogingen kan bij een beleidsdekkingsgraad vanaf 122,5%

Wanneer onze financiële situatie het in de toekomst toelaat, kunnen we de gemiste verhogingen op een later moment inhalen. Dat noemen we inhaalindexatie. Dit geldt voor de jaren vanaf 1 januari 2015, waarin de pensioenen niet of niet volledig zijn verhoogd. De meest recente gemiste verhogingen worden dan als eerste gecompenseerd.

Meer over de gemiste verhogingen en inhaalindexatie leest u op www.koopvaardij.nl/inhaalindexatie

Pensioen: meer dan alleen geld voor later

Bij Bpf Koopvaardij is niet alleen uw pensioen voor later geregeld. Ook voor nu brengt onze pensioenregeling extra's met zich mee. Bijvoorbeeld bij belangrijke gebeurtenissen, zoals een ongeval of wanneer u trouwt. Ook heeft u zelf keuzes om uw pensioen op uw persoonlijke situatie aan te passen. Goed om te weten.

Wist u dat:

U pensioen kunt blijven opbouwen als u arbeidsongeschikt raakt?

Als u meer dan 35% arbeidsongeschikt bent, kunt u gewoon tot uw AOW-leeftijd pensioen blijven opbouwen. Voor het gedeelte dat u arbeidsongeschikt bent, betalen wij dan uw pensioenpremie. Dit heet premievrije deelname. Daarnaast is er een WGA-hiaatregeling. U krijgt dan van ons een aanvulling op uw WGA-vervolguitkering van het UWV.

Meer weten

Premievrije deelname moet u zelf aanvragen. Meer hierover leest u op www.koopvaardij.nl/arbeidsongeschikt. U vindt daar ook de voorwaarden en het WGA-hiaatreglement.

Wij voor uw gezin zorgen?

Heeft of krijgt u een partner? Dan is er partnerpensioen. Dit ontvangt uw partner wanneer u overlijdt, ook als u al gepensioneerd bent. Wel is het hiervoor belangrijk dat u uw relatie vastlegt vóórdat uw pensioen ingaat. Dit doet u met een trouwakte, geregistreerd partnerschap of notariële samenlevingsovereenkomst. Bij een huwelijk of geregistreerd partnerschap registreren wij uw partner automatisch. Wij krijgen dit door via uw gemeente. Heeft u een samenlevingsovereenkomst of woont u in het buitenland? Dan moet u uw partner zelf bij ons aanmelden. Bij uw overlijden wordt het partnerpensioen dan automatisch geregeld.

Voor uw eventuele kinderen is er wezenpensioen.

Meer weten

De voorwaarden voor het partner- en wezenpensioen vindt u op www.koopvaardij.nl/overlijden.

U bij werkloosheid vrijwillig pensioen kunt blijven opbouwen?

Wanneer u werkloos wordt, bouwt u geen ouderdoms- en partnerpensioen meer op. Wilt u uw pensioenopbouw liever niet onderbreken? Dan kunt u bij ons maximaal drie jaar pensioen blijven opbouwen. U betaalt dan zelf de volledige pensioenpremie. Dus ook het deel dat uw werkgever eerst voor u betaalde (minimaal 50%). Dit heet vrijwillige voortzetting.

Meer weten

Vrijwillige voortzetting moet u zelf aanvragen. Dit kan tot uiterlijk negen maanden na het einde van uw dienstverband. Voorwaarde is dat u niet verwijtbaar werkloos bent. Meer leest u op www.koopvaardij.nl/werkloos.

U verschillende pensioenkeuzes kunt maken?

Vlak voordat u met pensioen gaat, kunt u een aantal keuzes maken:

- Uw pensioen eerder of later dan bij 67 jaar laten ingaan.
- Uw pensioen verdelen door eerst een periode maandelijks een hoger pensioen te ontvangen en daarna maandelijks een lager pensioen.
- Het partnerpensioen (of een deel hiervan) uitruilen voor extra ouderdomspensioen. Of een deel van uw ouderdomspensioen uitruilen voor extra partnerpensioen.

Geeft u geen pensioenkeuze aan? Dan kiest u automatisch voor pensioen in gelijke maandbedragen vanaf 67 jaar.

Meer weten

Op www.koopvaardij.nl/pensioenkeuzes leest u meer hierover. En wist u dat u in uw eigen online omgeving 'Mijn Koopvaardij' zelf de effecten van uw pensioenkeuzes kunt berekenen?

In het pensioenreglement dat u vindt op www.koopvaardij.nl/downloads leest u de voorwaarden voor de genoemde regelingen en pensioenkeuzes.

Inzicht in uw pensioen met Mijn Koopvaardij

Mijn Koopvaardij is uw eigen beveiligde omgeving met uw pensioensituatie en pensioenplanner bij Bpf Koopvaardij.

- Bekijk de hoogte van uw ouderdoms-, partner- en wezenpensioen.
- Bereken zelf direct het effect van de verschillende pensioenkeuzes met de pensioenplanner.
- Liever digitale post dan papier? Vul uw e-mailadres in en geef uw keuze aan bij 'Hoe ontvang ik mijn post?'

Ga naar www.mijnkoopvaardij.nl en log in met uw DigiD.

Van de pensioenraad

De pensioenraad van Bpf Koopvaardij bestaat uit vertegenwoordigers van zeevarenden, voormalig zeevarenden, pensioengerechtigden en werkgevers. Samen met de raad van toezicht vormt de pensioenraad het intern toezicht van het pensioenfonds. In dit artikel leest u meer over onze activiteiten en bevindingen in 2018.

De pensioenraad vervult de wettelijke rol en taken van een zogenoemd verantwoordingsorgaan. Het bestuur van Bpf Koopvaardij legt verantwoording af aan de pensioenraad en vraagt in voorkomende gevallen om advies. De pensioenraad vergadert minimaal zes keer per jaar, waarvan minstens twee keer met het bestuur. In deze vergaderingen toetsen en bespreken we het beleid van het pensioenfonds.

Ook is er overleg met de raad van toezicht. Dit overleg vindt minimaal twee keer per jaar plaats. In de overleggen met het bestuur en de raad van toezicht komen onder meer de beleggingen, de kosten van de pensioenuitvoering, de verhoging van de pensioenen (indexatie) en de interne en externe communicatie aan de orde.

Daarnaast worden er een keer in de twee jaar landelijke pensioenbijeenkomsten* gehouden, waarbij afgevaardigden van de pensioenraad aanwezig zijn. Vanuit de pensioenraad vinden wij het een goed initiatief van het bestuur om via presentaties de pensioengerechtigden, deelnemers en werkgevers te informeren over het wel en wee van hun pensioenfonds.

** De pensioenbijeenkomsten vinden dit jaar weer plaats (september, oktober, november). Zie pagina 19 voor meer informatie.*

Oordeel in jaarverslag

Elk jaar schrijven we in het jaarverslag van Bpf Koopvaardij over de wijze waarop wij onze taken en bevoegdheden hebben uitgevoerd. Dit gebeurt in het hoofdstuk 'Verslag, oordeel en de bevindingen van de pensioenraad'. Daarin is ook het oordeel over het beleid van het bestuur opgenomen. Dit oordeel wordt achteraf opgesteld aan de hand van een normenkader en op basis van de jaarrekening, het accountantsverslag, het actuariële verslag en het bestuursverslag.

Het normenkader is door de pensioenraad zelf ontwikkeld en bestaat uit tien thema's die samen het bestuurlijke proces en de bestuurlijke verantwoordelijkheden afdekken. Per thema worden de bevindingen en een oordeel plus aanbevelingen gegeven.

U vindt het jaarverslag op www.koopvaardij.nl/downloads.

Samenstelling pensioenraad

De pensioenraad bestaat uit twaalf vaste leden en twee plaatsvervangende leden. Die laatste vervangen de leden die voor hun werk weg zijn. Negen leden zijn voorgedragen door Nautilus International, drie leden door de Nederlandse Vereniging van Kapiteins ter Koopvaardij (NVKK) en twee leden door de werkgeversorganisatie Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reders (KVNR). De zeevarenden, voormalig zeevarenden en pensioengerechtigden zijn vertegenwoordigd in de pensioenraad.

In 2018 zijn vier leden afgetreden: de heren H. Mulder, L.J.H. Genevasen, P. Visser en mevrouw L.M. Verbove-Kuijntjes. Mevrouw Verbove-Kuijntjes is als aspirant-bestuurder toegedreden tot het bestuur van Bpf Koopvaardij. Wij danken deze leden voor hun inzet tijdens hun lidmaatschap. De benoemende organisaties werken hard aan de invulling van de vacatures.

In 2019 traden de volgende personen toe tot de pensioenraad: M.S. Mobach (namens werkgevers), C. Zuidweg (Nautilus International) en C.J.W. Herfst (NVKK).

Tevreden over openheid bestuur

Het bestuur van Bpf Koopvaardij voert een stabiel beleid en er wordt scherp gekeken naar de kosten van de pensioenuitvoering. We zijn als pensioenraad tevreden over de openheid van het bestuur hierover. In twee sessies per jaar geeft het bestuur duidelijkheid over zijn activiteiten en zijn visie voor de toekomst. In die sessies wordt de inbreng van de pensioenraad op prijs gesteld. Positief is ook dat de pensioenen per 1 januari 2019 zijn verhoogd met 0,56%. Ook is in 2019 het deel van het partnerpensioen dat wordt opgebouwd verhoogd naar 33% van het ouderdompensioen (2018: 24%). Het deel op risicobasis is hierdoor minder geworden (37%).

Zelfevaluatie

Als pensioenraad kijken we ook naar ons eigen functioneren. Hoe werken we samen, wat hebben we bereikt en hoe kan het beter? Elk jaar is het credo dat we ons blijven ontwikkelen voor ons fonds en degenen die daarvan afhankelijk zijn. Jaarlijks volgen we dan

ook kennissessies om de ontwikkelingen en veranderingen in pensioenland bij te houden en onze kennis te actualiseren.

Ook dit jaar zijn vertegenwoordigers van de pensioenraad aanwezig bij de pensioenbijeenkomsten van Bpf Koopvaardij. Zo weten wij wat er bij u leeft en heeft u de mogelijkheid met ons kennis te maken. Graag zien wij u dan!

Namens de pensioenraad,

Rob Vlietman
Voorzitter

2018 in feiten & cijfers (per 31-12-2018)

Voor wie werkt Bpf Koopvaardij?

5.394 (-35)
actieve deelnemers

30.258 (-663)
pensioengerechtigden

18.575 (+326)
ex-deelnemers

54.227
totaal aantal belanghebbenden

207 (+3)
werkgevers

Welk cijfer geeft u Bpf Koopvaardij?

(klanttevredenheidsonderzoek 2018)

Actieve deelnemers

7,3

Pensioengerechtigden

8,3

Beleidsdekkingsgraad*

113,7%

(2017: 112,5%)

Met deze beleidsdekkingsgraad konden we de pensioenen per 1 januari 2019 met 0,56% verhogen voor gedeeltelijk koopkrachtbehoud (de prijzen stegen met 1,73%).

* Verhouding tussen het vermogen van het pensioenfonds en de (toekomstige) pensioenuitkeringen, gemiddeld over de laatste twaalf maanden. Bij een dekkingsgraad van 100% heeft het pensioenfonds precies genoeg geld om alle pensioenen te betalen.

Kosten

Pensioenbeheer per deelnemer**
(administratie en communicatie)

€ 158

(2017: € 163)

Vermogensbeheer

€ 17,0 miljoen

(2017: € 16,6 miljoen)

De lagere kosten voor pensioenbeheer zijn grotendeels te verklaren door lagere uitvoeringskosten van onze pensioenadministrateur MN. De stijging van de vermogensbeheerkosten komt met name door de hogere kosten die voor het beheer van de beleggingen worden berekend. Denk bijvoorbeeld aan transactiekosten.

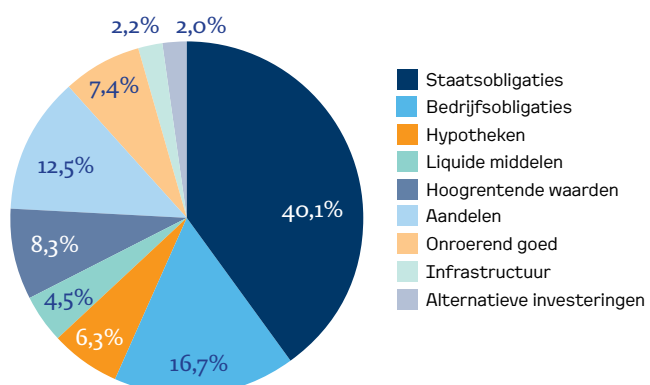
**Actieve deelnemers en pensioengerechtigden

Beleggingen

€ 3,7 miljard
belegd vermogen

1,5%
beleggingsrendement

Samenstelling beleggingsportefeuille

Uw pensioenoverzicht 2019: hoe staat uw pensioen er voor?

Bouwt u pensioen op bij Bpf Koopvaardij? Dan ontving u kort geleden uw Uniform Pensioenoverzicht 2019 (UPO) van ons. U kunt uw UPO altijd digitaal terugvinden in Mijn Koopvaardij, in uw eigen beveiligde pensioenomgeving. Ga naar www.mijnkoopvaardij.nl en log in met uw DigiD. Heeft u aangegeven dat u uw post op papier wilt ontvangen of heeft u (nog) geen keuze gemaakt? Dan ontving u uw UPO per post. U kunt uw postkeuze altijd aanpassen in Mijn Koopvaardij.

Uw UPO geeft u inzicht in uw pensioensituatie. U ziet uw pensioen dat u tot nu toe heeft opgebouwd en hoeveel pensioen u naar verwachting kunt opbouwen als u in de koopvaardij blijft werken. Maar ook wat uw nabestaanden aan pensioen ontvangen bij uw overlijden.

Ontwikkelingen in Mijn Koopvaardij

Mijn Koopvaardij, uw eigen beveiligde pensioenomgeving, blijven we verder ontwikkelen. Zo wordt er binnenkort voor nieuwe deelnemers* een stappenplan toegevoegd met de belangrijkste pensioeninformatie en -acties. Ook de pensioenplanner in Mijn Koopvaardij wordt uitgebreid. U kunt de berekeningen bij verschillende scenario's dan eenvoudig online opslaan. Zo blijven die bewaard in uw planner.

U vindt Mijn Koopvaardij via www.mijnkoopvaardij.nl. Inloggen doet u met DigiD mét sms-controle of de DigiD app.

** mensen die starten met het opbouwen van pensioen bij Bpf Koopvaardij*

Andere ontwikkelingen in 2018

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Bpf Koopvaardij ondertekende – samen met 73 andere organisaties – op 20 december 2018 het convenant voor Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Met dit convenant maakten pensioenfondsen, vakbonden, de Nederlandse overheid en maatschappelijke organisaties afspraken over maatschappelijk verantwoord beleggen. Lees meer over maatschappelijk verantwoord beleggen op pagina 6.

Introductie Mijn Koopvaardij

Voor iedereen met een DigiD werd eind 2018 Mijn Koopvaardij gelanceerd. Een persoonlijke en beveiligde pensioenomgeving inclusief een vernieuwde pensioenplanner. Daarmee berekent u zelf het effect van de

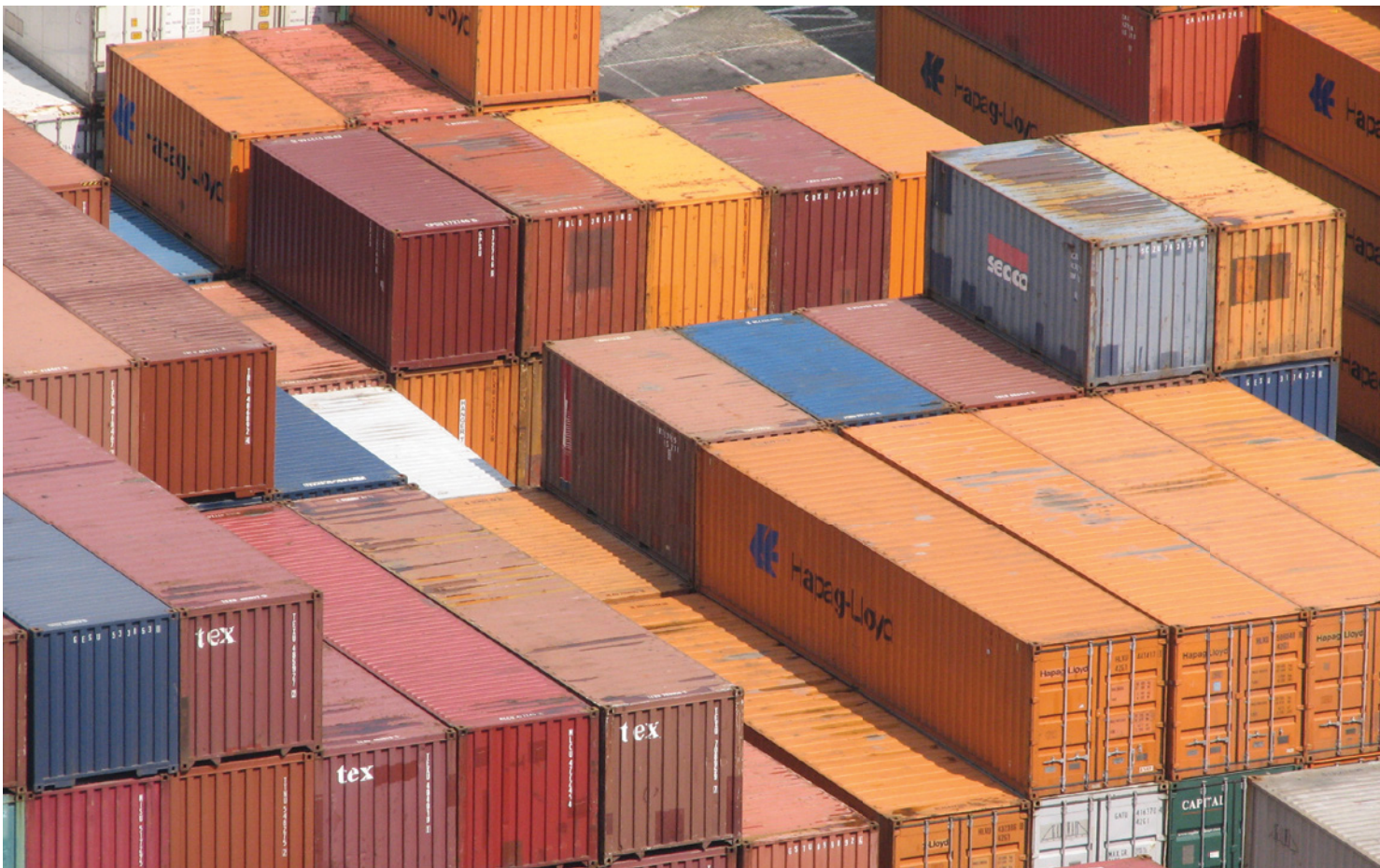
mogelijke pensioenkeuzes op uw pensioen. Ook geeft u in Mijn Koopvaardij gemakkelijk aan of u post (in de toekomst) digitaal wilt ontvangen. U vindt Mijn Koopvaardij via www.mijnkoopvaardij.nl.

Nieuwe wet- en regelgeving

- Per januari 2019 werden nieuwe Europese eisen gesteld aan de organisatie en de communicatie van pensioenfondsen (IORP II). Aan de voorbereidingen hiervoor werd in 2018 veel aandacht besteed. Het leidde onder meer tot aanpassing van de bestuurlijke organisatie.
- Daarnaast voldeed Bpf Koopvaardij per 25 mei 2018 aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De beveiliging van uw gegevens en uw privacy zijn daarmee goed geregeld.

Klaar voor de toekomst aangepaste beleggings

Bpf Koopvaardij belegt de premie die u en uw werkgever betalen. Dat is nodig om uw uiteindelijke pensioen te kunnen uitkeren. Uw uiteindelijke pensioen bestaat namelijk voor het grootste gedeelte uit beleggingsrendement. In de afgelopen twee jaar heeft Bpf Koopvaardij extra aandacht besteed aan de manier waarop het pensioengeld wordt belegd. Mede door aanbevelingen van toezichthouder De Nederlandsche Bank, namen we de organisatie van de beleggingen en de zogenoemde beleggingsbeginselen – waar beleggen we als pensioenfonds wel en niet in – onder de loep. Ook keken wij naar de mate waarin risico wordt genomen. Dit heeft geleid tot een aantal wijzigingen in het beleggingsbeleid.

met ons beleid

Bij het onderzoek naar de mogelijke verbeteringen zijn meerdere partijen betrokken. In de eerste plaats de bestuursleden van Bpf Koopvaardij met het aandachtsgebied beleggingen. Zij nemen het voortouw en laten zich bijstaan door een externe beleggingsadviseur en MN, het bedrijf dat de beleggingen voor Bpf Koopvaardij uitvoert. Deze bestuursleden adviseren het hele bestuur, dat de uiteindelijke bestuursbesluiten neemt.

Waarin beleggen we wel en niet?

Als eerste hebben we de beleggingsbeginselen bekeken. Bij de keuze voor beleggingen spelen rendement en risico van de verschillende beleggingsproducten een belangrijke rol. Maar bijvoorbeeld ook hoe maatschappelijk verantwoord de beleggingen zijn. Bij de aanpassing van de beleggingsbeginselen is hier meer nadruk op komen te liggen.

Daarnaast keken we naar de organisatie van de beleggingen. Een belangrijk onderwerp daarbij is de taakverdeling tussen Bpf Koopvaardij en MN. Hierin richten we ons op een goede balans tussen zelf goed de controle houden en de uitbesteding van specialistische taken aan MN. Belangrijk is dat MN goede kaders van ons meekrijgt voor de uitvoering van het beleggingsbeleid. Bijvoorbeeld: de minimale omvang van een type belegging in de beleggingsportefeuille. We spraken af dat Bpf Koopvaardij zich vooral richt op het nemen van besluiten over de mate waarin risico mag worden genomen (risicohouding). Uitvoeringsaspecten liggen bij MN.

Hoeveel risico nemen we?

Daarnaast is in 2018 het gewenste risicoprofiel van de beleggingsportefeuille opnieuw vastgesteld (na een analyse en in overleg met sociale partners). Bpf Koopvaardij heeft relatief veel pensioengerechtigden en minder deelnemers die (nog) pensioenpremie betalen. Gaat de financiële situatie van Bpf Koopvaardij

achteruit? Dan zou een hogere pensioenpremie niet leiden tot een betere situatie. Door meer risico te nemen in de beleggingen, neemt de kans op hogere rendementen toe. Maar ook de kans op tegenvallers op de financiële markten. Om die reden is gekozen voor een gematigd risicoprofiel voor de beleggingen.

Dit betekent dat circa 60% van de beleggingsportefeuille is gericht op het afdekken van het renterisico, een van de belangrijkste risico's voor het fonds. Bij een daling van de rente is namelijk meer geld nodig voor dezelfde pensioenuitkering. Omdat dit renterisico voor een groot deel is afgedekt, kan het fonds iets meer risico nemen met de overige 40% van de beleggingsportefeuille. Dit deel wordt belegd in aandelen, Nederlandse woninghypotheken, vastgoed en kredietobligaties.

Extra rendement

Met dit aangepaste beleggingsbeleid richten wij ons op een rendement dat ruim 1% hoger ligt dan de 1% rendement die nu ongeveer nodig is om de pensioenen zeker te stellen (zonder prijsindexatie). Dat geeft Bpf Koopvaardij een betere financiële positie. Of het ook (eerder) leidt tot een verhoging van de pensioenen, is mede afhankelijk van andere ontwikkelingen, zoals de rentestand.

Ieder jaar wordt opnieuw beoordeeld of aanpassing van het beleggingsbeleid nodig is. Maar met de aanpassingen die nu zijn gedaan, zien we de toekomst met vertrouwen tegemoet.

‘Werken op dit tallship is prachtig’

Rederij is misschien een groot woord voor een bedrijf met maar één schip. Toch hebben de mensen achter de clipper Stad Amsterdam een prachtige baan, zeker voor wie van zeilen houdt.

De Stad Amsterdam is een zogeheten tallship, gebouwd naar midden-negentiende-eeuws voorbeeld, vertelt directeur Evert van Dishoeck. ‘Dat was de tijd van de snelle, dwarsgetuigde vrachtschepen. De clipperboeg is ontworpen om snel mee te kunnen varen. Het zijn schepen met best veel volume, maar ze zijn bedoeld voor lichte vracht, zoals thee. Al werden ze in Amerika ook ingezet om passagiers in het kader van de Goldrushes van de Oostkust naar de Westkust te varen en andersom, helemaal om Zuid-Amerika heen.’ Maar dat is allemaal verre geschiedenis. Veel korter geleden, in 1995, spraken burgemeester en wethouders van Amsterdam uit hoe jammer het was dat de stad weliswaar met de vijfjaarlijkse Sail, dat toen net weer achter de rug was, een mooi evenement in huis had, maar dat een eigen zeilschip nog veel mooier zou zijn. Het was Randstad-topman Frits Goldschmeding die

er wel oren naar had om bij wijze van leerproject een tallship te laten bouwen. Het uitzendbedrijf en de gemeente werden het eens over een gezamenlijk initiatief. Samen werden ze opdrachtgever en zijn ze tot op de dag van vandaag eigenaars van de in 2000 voltooide ‘Stad Amsterdam’.

Baanbrekend

Scheepsarchitect Gerard Dijkstra, vertelt Van Dishoeck, heeft destijds een hele studie gemaakt van hoe die oude hooggetuigde schepen in elkaar staken. Hij diepte informatie en tekeningen op in musea en heeft op basis daarvan het ontwerp van deze clipper gemaakt. ‘Dat was baanbrekend, innovatief werk. Inmiddels heeft Dijkstra er voor de marine van Brazilië en Oman ook een gemaakt, want het bureau Dijkstra en partners bezit nu heel veel kennis over hoe je deze schepen bouwt. Maar het onze was

Rederij Clipper

**Opgericht
Gevestigd
Medewerkers
Aantal schepen**

Tallship

**Lengte
Breedte
Zeilen
Totaal zeiloppervlak
Capaciteit**

Inrichting

**Bouwjaar
Ontwerp
Bouwer**

Clipper Amsterdam

Stad Amsterdam

2000
Diemen
48
1

'Stad Amsterdam'

76 meter
10,5 meter
31 stuks
2.200 m²
Dagtocht maximaal 115,
cruise maximaal 40
personen
Voor- en achterdek, 14
luke suites, grote zaal
(The Long Room) voor
presentaties en diners
2000
Dijkstra
Damen

indertijd het eerste.' Als troetelkindje en visitekaartje van twee grote bazen heeft de Stad Amsterdam het vanaf haar oplevering eigenlijk altijd druk gehad. Het schip speelt om te beginnen een belangrijke rol in de 'hospitality'. Zowel Randstad als de gemeente Amsterdam ontvangt er graag zakelijke en diplomatieke relaties. Dat kan in de thuisstad zijn, al dan niet tijdens Sail, maar ook bijvoorbeeld op een locatie in de Verenigde Staten of, zoals begin september weer het geval is, bij de Wereldhavendagen in Rotterdam. Het schip wordt trouwens in deze rol soms ook gehuurd door derden.

Avontuurlijke reizen

Daarnaast worden er vakantie-reizen aangeboden. De rederij is ook een reisbureau. Passagiers kunnen een trip boeken (zie www.stadamsterdam.nl). Het kan gaan om een luxe cruise, in de Middellandse Zee

of – als het hier winter is – het Caribisch gebied. Maar ook om een korte oversteek in de categorie Londen-Hamburg of Stavanger-Harlingen. En er zijn de zogeheten 'avontuurlijke reizen'. Dan wordt de oceaan overgestoken, dat duurt een paar weken, en die reizen zijn vooral in trek bij zeil-liefhebbers. Die mogen natuurlijk zelf ook meezeilen en kunnen bijvoorbeeld een cursus navigeren krijgen. Aan boord zijn veertien gastenhutten, er is plek voor zo'n 25 tot 30 passagiers. Dat is ongeveer evenveel als er aan bemanning mee is.

Het schip is in trek en heeft een druk schema. Per jaar bespreekt de zogeheten rederijraad in overleg met zijn eigenaren waar de clipper naartoe gaat. Daarbij praten alle geledingen mee, en het is tot nu toe altijd gelukt om iedereen tevreden te houden en een mooi vaarschema op te stellen. Waarbij

Evert van Dishoeck

‘Personeel moet erop kunnen vertrouwen dat het goed geregeld is’

dus de verschillende functies van het schip samengaan, en winst maken niet vooropstaat. In de woorden van Van Dishoeck: ‘Een licht positief resultaat is mooi, want er moeten ieder jaar ook onderhoudsinvesteringen worden gepleegd. Het belangrijkste is de rol als visitekaartje.’ Het schema van 2020 stond begin april in grote lijnen al vast en daarin is nog slechts een enkele keer een dagje niet ingevuld. Wie de Stad Amsterdam wil boeken voor zijn bruiloft of ander feest: dat kan, maar je moet ver vooruit plannen.

Het runnen van dat vaarschema, de bemanning, de boekingen, de logistiek en de technische ondersteuning en de verkoop van reizen doen de vijf kantoormedewerkers overigens vanuit het Randstad-hoofdkantoor in Diemen. En hun schip mag dan geïnspireerd zijn op de negentiende eeuw, dat kantoor is helemaal van nu. Omdat Randstad aan het zogeheten Nieuwe Werken doet, is hier geen scheepstoeter, zeekaart of foto te bekennen. Directeur Van Dishoeck en P&O-functionaris Babette Vriezen hebben alleen hun verhalen en een mooi filmpje om de sfeer op het schip tot leven te brengen.

Populaire werkplek

Die sfeer is ‘super’, verzekert Vriezen. ‘Op zo’n klein schip, met een grote groep jonge mensen, leer je elkaar goed kennen, je maakt veel mee, en bouwt snel een band op als crew.’ Ook zijn de betrokkenheid en de collegialiteit groot. ‘De nautische bemanning helpt mee in de horeca, en omgekeerd: als we geen passagiers hebben doet het horecapersoneel mee met het zeilen zetten. Dat geldt ook voor de technische bemanning.’

De verschillende departementen vormen één team. Dat alles maakt het een populaire werkplek. Onder de vijftig bemanningsleden zijn behalve Nederlanders ook Duitse, Franse, Britse, Spaanse, Zuid-Afrikaanse en Nieuw-Zeelandse medewerkers, vertelt Vriezen. ‘En ook veel Scandinavische bemanning. Je kunt in Denemarken het laatste jaar van de middelbare school op een tallship volgen. Daarmee stimuleert de overheid het zeilen als carrière, dat werkt heel goed. En een aantal van die studenten is op die manier bij ons terechtgekomen.’

Het pensioen – dat zal duidelijk zijn – is voor de meesten nog ver weg. ‘Maar ze vinden hun contract, verlofopbouw, tickets en alle andere arbeidsvoorwaarden wel belangrijk’, weet Vriezen. ‘Personeel moet erop kunnen vertrouwen dat het goed geregeld is.’

Kom naar een van onze pensioenbijeenkomsten!

Na de zomer organiseren wij pensioenbijeenkomsten in Zwolle, Dordrecht en (omgeving) Hoofddorp. Wij zoeken u graag op voor een persoonlijke ontmoeting om te horen wat er bij u leeft op pensioengebied. Dit doen we door uw vragen te beantwoorden en u bij te praten over de belangrijkste pensioenzaken. Dit jaar zijn er aparte bijeenkomsten voor als u al pensioen ontvangt of als u juist nog zeevarend bent. Met een passend programma voor beide groepen.

Ontvangt u pensioen van ons?

Wij praten met u over:

- actuele ontwikkelingen
- onze financiële situatie
- de kosten die we maken
- het beleggingsbeleid
- onze organisatie

Data:

- Zwolle: woensdag 25 september
- Dordrecht: dinsdag 8 oktober
- (omgeving) Hoofddorp: woensdag 20 november

Tijdstip: 13.30 uur tot 16.00 uur (aansluitend borrel)

Bent u zeevarende?

Wij vertellen u het belangrijkste over uw pensioenregeling:

- Waar bestaat uw pensioen straks uit?
- Pensioen en relatie
- Pensioen en arbeidsongeschiktheid
- Partner- en wezenpensioen bij overlijden
- Hoe blijft u op de hoogte van uw pensioen bij Bpf Koopvaardij?
- Wanneer komt u in actie?
- Hoe bent u als zeevarende vertegenwoordigd in het fonds?

Data:

- Zwolle: woensdag 25 september
- Dordrecht: dinsdag 8 oktober
- (omgeving) Hoofddorp: woensdag 20 november

Tijdstip: 11.00 uur tot 13.00 uur (met lunch)

Meld u aan

U kunt zich nu al inschrijven voor een van de bijeenkomsten. Dit kan eenvoudig online via www.koopvaardij.nl/bijeenkomsten. Ook uw partner is van harte welkom. Eventueel telefonisch aanmelden kan via onze Servicedesk, 088 - 007 98 99.

Een aantal weken voor de bijeenkomst ontvangt u informatie over de locatie en het definitieve programma.

Koopvaardij

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Koopvaardij

PENSIOENKOMPAS